

1/1989. (I. 24.) OGY határozat

az Országgyűlés ügyrendjének módosításáról és egységes szövegéről

Az Országgyűlés az ügyrendjéről szóló 9/1985-1990 számú határozatát e határozatával módosítja és az Országgyűlés házszabályainak hatályos szövegét megállapítja.

„A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG ORSZÁGGYŰLÉSÉNEK HÁZSZABÁLYAI

A Magyar Népköztársaság Országgyűlése működési szabályait és tárgyalási rendjét - az Alkotmánnyal összhangban - a következőkben állapítja meg:

I.

Az Országgyűlés megalakulása

1. § Az újonnan megválasztott Országgyűlést a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa (a továbbiakban: Elnöki Tanács) a választást követően egy hónapon belül hívja egybe.

2. § (1) A megválasztott képviselők megbízólevelüket az Országgyűlés alakuló ülését megelőzően az Elnöki Tanács elnökénél nyújtják be.

(2) A képviselői tisztségbe lépett pótképviselő és az időközi választás során megválasztott képviselő a megbízólevelét a tisztségbe lépésétől, illetőleg a megválasztásától számított harminc napon belül az Országgyűlés elnökénél nyújtja be.

3. § Az Országgyűlés alakuló ülését az Elnöki Tanács elnöke nyitja meg, jelentést tesz a megbízólevelek átvételéről és felkéri a legidősebb képviselőt a korelnöki teendők ellátására.

4. § Az Országgyűlés tisztségviselőinek megválasztásáig az alakuló ülést a korelnök vezeti; a két legfiatalabb képviselő mint korjegyző a jegyzői teendőket látja el.

5. § (1) Az Országgyűlés az ülés megnyitása után a Hazafias Népfront Országos Tanácsának javaslatára hét tagú mandátumvizsgáló bizottságot választ, amely a választási jegyzőkönyvek alapján megvizsgálja a képviselők megbízólevelét.

(2) A mandátumvizsgáló bizottság tagjainak megbízólevelét a korelnök és a korjegyzők mint bizottság vizsgálják meg.

(3) A mandátumvizsgáló bizottság, továbbá a korelnök és a korjegyzők jelentése alapján az Országgyűlés határoz a mandátumvizsgálat eredménye tárgyában.

(4) A képviselői tisztségbe lépett pótképviselő és az időközi választás során megválasztott képviselő megbízólevelét az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága vizsgálja meg. Az Országgyűlés elnöke a bizottság javaslatát az Országgyűlés legközelebbi ülésén ismerteti, és az Országgyűlés ennek alapján határoz.

(5) Az országos választási listán megválasztott képviselő megüresedett helyére az új képviselőt - a Hazafias Népfront Országos Tanácsának jelölése alapján - egy éven belül az Országgyűlés titkos szavazással választja meg. A megbízólevelet a képviselőnek az Országgyűlés elnöke adja át.

(6) A képviselők a mandátumok megvizsgálása után, az Országgyűlés által választott képviselők megválasztásukat követően ünnepélyes esküt tesznek és aláírják az eskü szövegét.

6. § (1) Az Országgyűlés - a Hazafias Népfront Országos Tanácsának javaslatára megválasztott - jelölőbizottság javaslata alapján titkos szavazással megválasztja az Országgyűlés elnökét, alelnökeit és a jegyzőket. Az alelnökök és a jegyzők számáról az Országgyűlés dönt.

(2) A tisztségviselők megválasztása után működésüket azonnal megkezdik.

7. § (1) Az Országgyűlés a tisztségviselők megválasztása után a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa közös javaslata alapján tagjai sorából titkos szavazással megválasztja az Elnöki Tanácsot: elnökét, két helyettes elnökét, titkárát és tizenhét tagját.

(2) Ha az Elnöki Tanácsban bármely okból üresedés következik be, az Országgyűlés a megüresedett helyet egy éven belül titkos szavazással választás útján betölti.

8. § (1) Az Országgyűlés az alakuló ülésén a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának javaslata alapján külön-külön megválasztja az állandó bizottságokat, valamint az Alkotmányjogi Tanácsot, azok elnökét és titkárát. Az Alkotmányjogi Tanács elnökének, titkárának és tagjainak megválasztása titkos szavazással történik.

(2) Az alakuló ülést követően pedig az állandó bizottság tesz javaslatot saját elnökének, titkárának és tagjainak megválasztására.

9. § (1) Az Országgyűlés a Minisztertanács elnökét és tagjait az Elnöki Tanács javaslatára választja meg és menti fel. A javaslatot a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa közösen kezdeményezi. A Minisztertanács elnökének és tagjainak megválasztása titkos szavazással történik. A Minisztertanács megbízatása a következő Országgyűlés első üléséig tart.

(2) Az Országgyűlés a Legfelsőbb Bíróság elnökét és a legfőbb ügyészt az Elnöki Tanács javaslatára az első ülésén a következő Országgyűlés első üléséig terjedő időszakra titkos szavazással választja meg. A javaslatot a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa közösen kezdeményezi.

(3) A személyi javaslat előterjesztése előtt a jelöltet az illetékes állandó bizottság meghallgatja és véleményezi.

10. § Megválasztásuk után az Elnöki Tanács elnöke, helyettes elnökei, titkára és tagjai, a Minisztertanács elnöke és tagjai, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az Alkotmányjogi Tanács nem képviselő tagjai az Országgyűlés előtt ünnepélyes esküt tesznek, és aláírják az eskü szövegét.

11. § (1) Az Országgyűlés az általa megválasztottakat - a megválasztásukra vonatkozó szabályok szerint - bármikor visszahívhatja.

(2) Az 5-10. § rendelkezései az alakuló ülést követő ülésszakokon is irányadóak.

II.

A képviselők

12. § (1) Az országgyűlési képviselők tevékenységüket választóik, a köz érdekében végzik [Alkotmány (a továbbiakban: A.) 20. § (2) bek.].

(2) Az Országgyűlés tisztségeire, illetve szerveibe bármelyik képviselő megválasztható.

(3) A képviselő joga és kötelessége, hogy kezdeményezően részt vegyen az Országgyűlés munkájában, javaslataival és bírálatával elősegítse annak eredményes működését, közreműködjön az éves program kialakításában. Kötelessége az Országgyűlés ülésein és annak a bizottságnak az ülésein részt venni, amelynek tagja.

(4) A képviselő köteles képviselői tevékenységét az Alkotmánynak és a törvényeknek megfelelően végezni, s a házszabályok előírásait betartani.

(5) Az Országgyűlés, valamint a bizottságok ülésein elhangzott képviselői javaslatokra, bírálatokra, kérdésekre az illetékes állami szerv vezetője (helyettese) az ülésen vagy az ülést követő 30 napon belül írásban válaszolni köteles. Az írásban adott válaszról az Országgyűlés elnökét, illetve a bizottság elnökét értesíteni kell. A szóban elhangzott választ a képviselő írásban is kérheti.

13. § (1) Az Országgyűlési képviselőt az Országgyűlés hozzájárulása nélkül letartóztatni vagy ellene büntetőeljárást indítani, a vizsgálatot rá kiterjeszteni -, a tettenérés esetét kivéve - nem lehet.

(2) A képviselőt megbízatásának teljesítése és az ezzel összefüggő tevékenysége miatt hátrány nem érheti. Ha a tárgyban a képviselő az Országgyűlés elnökéhez fordul, az elnök az ügyben hivatalból jár el.

(3) Minden olyan politikai, gazdasági vagy egyéb tevékenység, illetőleg magatartás, amely ellentétben áll a társadalom érdekeivel, összeférhetetlen a képviselői megbízatással [A. 20. § (5) bek.].

14. § (1) A képviselő köteles választói problémáinak megoldását a köz érdeke szerint elősegíteni, választóival kapcsolatot tartani, javaslataikkal, panaszaiikkal gondosan foglalkozni.

(2) Az országgyűlési képviselők kötelesek rendszeresen beszámolni működésükről választóiknak [A. 20. § (3) bek.].

(3) A képviselő figyelemmel kíséri az alkotmányosság és a jogszabályok érvényesülését, azok végrehajtásának tapasztalatait.

(4) Az állami szervek kötelesek az országgyűlési képviselőket megbízatásuk ellátásában támogatni és részükre a munkájukhoz szükséges felvilágosítást megadni.

(5) A képviselők működésük körében az illetékes állami szerveknek javaslatot tehetnek, amelyeket azok kötelesek megvizsgálni, s az eredményről a képviselőt 30 napon belül tájékoztatni.

15. § (1) A képviselőt a megbízásával összefüggő költségeinek fedezésére költségtérítés illeti meg. A költségtérítés szabályait az Országgyűlés elnöke - a fővárosi, megyei képviselőcsoportok vezetőinek meghallgatásával - állapítja meg.

(2) A képviselőt az Országgyűlés ülészeit, a fővárosi, megyei képviselőcsoportok üléseinek, valamint a bizottságok tagjait a bizottsági üléseknek az idejére, és évente további 40 munkanapra munkavégzés alóli felmentés illeti meg.

Az Országgyűlés elnökének megkeresésére a munkáltató további munkavégzés alóli felmentést köteles tudomásul venni. A képviselő a munkavégzés alóli felmentés igénybevételét a munkáltatónak jelenti be. A képviselőt a munkavégzés alóli felmentés idejére átlagkeresete illeti meg.

(3) Az Országgyűlés a munkáltatónak a képviselő felmentési idejére járó igazolt átlagkeresetét évente utólag megtéríti.

(4) Az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseit az Alkotmányügyi Tanács nem képviselő tagjaira is megfelelően alkalmazni kell.

(5) Az (1)-(4) bekezdésben említett költségek az Országgyűlés költségvetését terhelik.

16. § (1) A választókerületekben megválasztott képviselők a fővárosban és megyénként képviselői csoportokat alakítanak.

(2) A fővárosi, megyei képviselői csoportok vezetőit választanak.

(3) A fővárosi, megyei képviselői csoportok abból a célból alakulnak meg, hogy elősegítsék az Országgyűlés elnökével való folyamatos kapcsolatot, a képviselőknek az Országgyűlés, illetve az országgyűlési bizottságok üléseire való felkészülését, a főváros, a megye sajátos társadalmi-gazdasági gondjainak megismerését, érdekeinek feltárását, megfogalmazását, segítsék a képviselők munkáját, tapasztalataik kicserélését és tájékoztatásukat.

(4) A képviselők és a képviselői csoportok a Hazafias Népfront szerveire támaszkodva erősítik kapcsolatukat a lakossággal, s együttműködnek az állami és társadalmi szervekkel.

(5) A képviselők az országgyűlésen belül törvényjavaslatok kezdeményezésére és más, a képviselői tevékenységgel összefüggő célra egyéb csoportokat is létrehozhatnak.

III.

Az Országgyűlés szervezete

Az Országgyűlés elnöke

17. § (1) Az Országgyűlés elnöke örökös az Országgyűlés jogain, méltóságán és tekintélyén, szervezi az Országgyűlés munkáját és ügyel a házszabály helyes alkalmazására.

(2) Az Országgyűlés elnökének feladatai különösen:

a) összehívja az Országgyűlés ülészeit,

b) elnököl az Országgyűlés tanácskozásain, összehívja és vezeti a bizottsági elnökök és a fővárosi, megyei képviselői csoportvezetők értekezleteit,

c) biztosítja az Országgyűlés zavartalan működését,

d) az év első ülésén tárgyalás és elfogadás céljából az Országgyűlés elé terjeszti az Országgyűlés várható éves munkaprogramját,

e) javaslatot tesz az ülészet tárgysorozatára, a tárgyalás módjára,

f) hivatalos és ünnepélyes alkalmakkor képviseli az Országgyűlést,

g) szervezi az Országgyűlés nemzetközi kapcsolatait és erről tájékoztatja az Országgyűlést,

h) összehangolja a bizottságok tevékenységét, a bizottságokat megbízza ügyek előkészítésével az Országgyűlés részére,

i) kapcsolatot tart a fővárosi, megyei és más képviselőcsoportokkal,

j) irányítja az Országgyűlés költségvetésének összeállítását és végrehajtását,

k) meghatározza az Országgyűlés Irodájának szervezetét, kinevezi az iroda vezetőjét.

18. § Az elnököt akadályoztatása esetén vagy megbízásából az egyik alelnök helyettesíti. Az elnököt helyettesítő alelnök jogai és kötelességei azonosak az elnökével.

A jegyzők

19. § (1) Az elnök által megállapított sorrendben soros jegyzők folyamatosan segítik az elnököt a tanácskozások vezetésében.

(2) A jegyzők olvassák fel az országgyűlési iratokat, összeszámolják a szavazatokat, szerkesztik és hitelesítik az Országgyűlés jegyzőkönyveit.

(3) Titkos szavazás esetén a jegyzők szavazatszedő bizottságként járnak el.

A bizottságok

20. § (1) A bizottságok az Országgyűlés véleményező, javaslattevő és ellenőrző szervei, amelyeket az Országgyűlés a tagjai sorából alakít.

(2) A hatóságok, hivatalok és intézmények vezetői, valamint az állampolgárok kötelesek az országgyűlési bizottságok és az Alkotmányjogi Tanács által kívánt adatokat rendelkezésükre bocsátani, illetőleg előttük vallomást tenni: felvilágosítást adni, nyilatkozatot tenni.

21. § (1) Az Országgyűlés állandó bizottságai:

családvédelmi bizottság,

építési és közlekedési bizottság,

honvédelmi bizottság,

ifjúsági és sportbizottság,

ipari bizottság,

jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság,

kereskedelmi bizottság,

kulturális bizottság,

külföldi bizottság,

mentelmi és összeférhetlenségi bizottság,

mezőgazdasági bizottság,

szociális és egészségügyi bizottság,

tájékoztatási bizottság,

településfejlesztési és környezetvédelmi bizottság,

terv- és költségvetési bizottság,

tudománypolitikai és műszaki-fejlesztési bizottság.

(2) Az Országgyűlés állandó bizottságai legalább 11 tagból állnak.

(3) Az állandó bizottságok feladata, hogy folyamatosan segítsék az Országgyűlés törvényalkotó, ellenőrző tevékenységében, a társadalom alkotmányos rendjének biztosításában, és előmozdítsák az Országgyűlés tárgyalásainak eredményességét.

(4) Az állandó bizottságok saját kezdeményezésükre mindazokkal a kérdésekkel foglalkozhatnak, amelyeket az állami és társadalmi élet adott területén alapvető jelentőségűnek tartanak, és javaslataikkal közvetlenül fordulhatnak az Országgyűléshez, az Elnöki Tanácshoz és a Minisztertanácshoz; javaslataikkal az illetékes miniszterhez, illetőleg országos hatáskörű szerv vezetőjéhez is fordulhatnak. A bizottságok javaslataival az érintett állami szervek kötelesek érdemben foglalkozni, s annak eredményéről a bizottságokat tájékoztatni; a bizottságok kezdeményezései nem korlátozhatják az állami szervek hatáskörét és felelősségét.

(5) Az állandó bizottságok joga és kötelessége működési körükben a törvénytervezetek és javaslatok tárgyalásának előkészítése, valamint az Országgyűlés, az Elnöki Tanács és az Országgyűlés elnöke által eléjük terjesztett ügyek tanulmányozása és tárgyalása.

(6) Az állandó bizottságok az Elnöki Tanács, illetőleg a Minisztertanács felkérésére véleményezik a törvényerejű rendeletek és minisztertanácsi döntések tervezetét.

22. § (1) A mentelmi és összeférhetlenségi bizottság feladata a mentelmi és összeférhetlenségi ügyek megvizsgálása és az országgyűlési tárgyalásra való előkészítése.

(2) Mentelmi és összeférhetlenségi ügyekben - az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseinek az értelmezése céljából - a bizottság az Alkotmányjogi Tanácshoz fordulhat.

23. § (1) Az Országgyűlés bármely kérdés megvizsgálására tagjai sorából ideiglenes bizottságot választhat.

(2) Az ideiglenes bizottság feladatát és megbízatásának terjedelmét az Országgyűlés esetenként határozza meg.

IV.

Az Országgyűlés ülészekai

24. § Az Országgyűlést - az alakuló ülés kivételével - az Országgyűlés elnöke hívja össze [A. 22. § (2) bek.].

25. § (1) Az Országgyűlés szükség szerint tartja üléseit, de évenként legalább négy ülészekot tart [A. 22. § (1) bek.].

(2) Az Országgyűlést az Elnöki Tanács, illetőleg a Minisztertanács által indítványozott időpontra és napirenddel is össze kell hívni [A. 22. § (3) bek.].

(3) Az Országgyűlést a képviselők egyharmadának írásbeli kérelmére össze kell hívni [A. 22. § (3) bek.]. Ebben az esetben az Országgyűlés elnöke tizenöt napon belül gondoskodik az összehívásról.

(4) Az Országgyűlés maga is meghatározhatja a következő ülészek összehívásának időpontját.

V.

Az Országgyűlés tanácskozási rendje

26. § Az Országgyűlés akkor határozatképes, ha a képviselőknek legalább a fele jelen van [A. 24. § (1) bek.].

27. § (1) A Minisztertanács tagjai, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és a legfőbb ügyész részt vesznek az Országgyűlés ülésein, és akkor is felszólalhatnak, ha nem országgyűlési képviselők.

(2) Az Országgyűlés az országos hatáskörű szervek vezetésével megbízott államtitkárokat (a továbbiakban: államtitkár) az üléseire tanácskozási joggal állandó jelleggel meghívja.

28. § (1) Az Országgyűlés elé javaslatokat terjeszthet az Elnöki Tanács, a Minisztertanács, minden országgyűlési bizottság és bármely képviselő. A bizottságok, valamint a képviselők javaslatai (törvény kezdeményezése, javaslat valamely kérdés napirendre tűzésére stb.) önálló indítványok.

(2) A javaslatokat, az önálló indítványokat indokolással együtt írásban legalább harminc nappal az ülészek előtt az Országgyűlés elnökénél kell benyújtani. Sürgős tárgyalás esetén (31. §) a javaslatot a sürgősség kérésével egyidejűleg kell benyújtani.

(3) Az Országgyűlés az Elnöki Tanács, a Minisztertanács, valamint az állandó bizottságok javaslatait napirendre tűzi.

(4) A képviselő önálló indítványt indokolt esetben legkésőbb az ülészek előtt nyolc nappal is benyújthat az Országgyűlés elnökéhez.

(5) Az önálló indítványokat az elnök köteles az országgyűlésnek bejelenteni és javaslatot tenni azok napirendre tűzésére, vagy napirendre tűzésének megtagadására. Az Országgyűlés az előterjesztő esetleges felszólalása után vita nélkül határoz.

29. § (1) Az ülészek első ülésén az elnök közli az Országgyűléssel a benyújtott törvényjavaslatokat, indítványokat, interpellációkat, kérdéseket és az ülések egyéb tárgyalási anyagát.

(2) Az Országgyűlés ülészekának tárgysorozatát az elnök javaslatára az Országgyűlés állapítja meg.

(3) A benyújtott javaslatokat, önálló indítványokat legalább huszonegy nappal az ülészek előtt írásban meg kell küldeni a képviselőknek. Sürgős tárgyalás esetén (31. §), illetőleg a 28. § (4) bekezdésében meghatározott esetben legkésőbb az ülészek kezdetéig kell a képviselőkhez eljuttatni a benyújtott javaslatokat, önálló indítványokat.

(4) Az egyes ülések időpontját, napirendjét az Országgyűlés ülésenként határozza meg.

30. § (1) A tárgyalásra kerülő javaslatokat az Országgyűlés elnöke kiadja az illetékes bizottságnak (bizottságoknak).

(2) A tárgyalásra kerülő javaslatokról - működési körét érintően - saját kezdeményezésére vagy az illetékes bizottság felkérésére bármelyik bizottság véleményt nyilváníthat.

(3) Az Országgyűlés egyes javaslatok előkészítésére bizottsági tárgyalás helyett tagjai sorából közvetlenül is kijelölhet előadót.

31. § (1) Az Elnöki Tanács vagy a Minisztertanács javaslatának előterjesztője fontos államérdekből kérheti a javaslat sürgős tárgyalását. Önálló képviselői indítvány esetén ötven képviselő írásban kérheti a sürgős tárgyalást. Az Országgyűlés e tárgyban vita nélkül határoz.

(2) Sürgős tárgyalás esetén a javaslatot a következő ülés napirendjére kell tűzni, és folyamatosan le kell tárgyalni.

32. § A bizottság vagy az előadó által készített jelentéseket a tárgyalást megelőzően a képviselők között szét kell osztani.

33. § (1) A javaslat előadója a bizottság által esetenként megválasztott vagy az Országgyűlés által kijelölt előadó.

(2) Az előadó összefoglaló tájékoztatást ad a bizottságban elhangzott véleményekről.

34. § Az Elnöki Tanács köteles az Országgyűlésnek bemutatni a két ülés között alkotott törvényerejű rendeleteket [A 30. § (6) bek.].

35. § (1) Az Elnöki Tanács az Országgyűlésnek felelős és köteles működéséről az Országgyűlésnek beszámolni [A. 32. § (2) bek.].

(2) Az Elnöki Tanács beszámolóját az Elnöki Tanács elnöke terjeszti az Országgyűlés elé.

(3) Az Elnöki Tanács a beszámoló előterjesztésével helyettes elnökeit, titkárát, vagy bármely tagját is megbízhatja.

36. § (1) Az Országgyűlés megvitatja és jóváhagyja a Kormány programját [A 19. § (3) bek. e) pont]. A Kormány programját a Minisztertanács elnöke terjeszti az Országgyűlés elé.

(2) A Minisztertanács köteles működéséről az Országgyűlésnek rendszeresen beszámolni [A 39. § (1) bek.].

(3) A Minisztertanács beszámolóját a Minisztertanács elnöke terjeszti az Országgyűlés elé.

(4) A Minisztertanács a beszámoló előterjesztésével bármely tagját megbízhatja.

(5) A Minisztertanács tagjai és az államtitkárok tevékenységükről kötelesek beszámolni az Országgyűlésnek [A. 39. § (2) bek.]. A beszámolókat ki kell adni az illetékes állandó bizottságoknak.

37. § A Legfelsőbb Bíróság elnöke és a legfőbb ügyész köteles az Országgyűlésnek működéséről rendszeresen beszámolni. Ezeket a beszámolókat ki kell adni a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságnak.

38. § Az Országgyűlés a 35-37. §-ban említett beszámolókat vitája alapján - az előterjesztő vagy az illetékes bizottság javaslatára - értékelést tartalmazó, illetőleg - a Legfelsőbb Bíróság elnöke beszámolója kivételével - feladatot megállapító határozatot hozhat.

39. § (1) Az Országgyűlés saját döntése alapján figyelemmel a Minisztertanács középtávú jogalkotási programjára is - a jelentős törvényjavaslatot két fordulóban - előbb a törvényjavaslat elveit, majd a törvényjavaslatnak a vita után kidolgozott szövegét - tárgyalja meg.

(2) Az Országgyűlés elhatározhatja, hogy a lakosság széles körét érintő programokat is két fordulóban tárgyalja. Az első fordulóban az általános és a részletes vitát együttesen folytatja le, a második fordulóban dönt a vita alapján véglegesített program elfogadásáról.

40. § (1) A törvényjavaslatnak általános és részletes vitája van: kétolvasásos tárgyalás. A vita együttesen is lefolytatható.

(2) Az általános vita a törvényjavaslat egészének, indokolásának és az illetékes bizottság jelentésének megvitatásából áll. A részletes vita a törvényjavaslat egyes részei, ezen belül a módosításokkal érintett szakaszok feletti vitából áll.

(3) A tárgyalás módjáról az Országgyűlés az Országgyűlés elnökének, az előterjesztőnek vagy az illetékes bizottságnak a javaslata alapján dönt. Módosító javaslat esetén kétolvasásos tárgyalást kell tartani.

(4) Kétolvasásos tárgyalás esetén az általános vita lezárása után az elnök javaslatára az Országgyűlés szavazással dönt, hogy a törvényjavaslatot részletes vitára bocsátja vagy elutasítja, illetőleg átdolgozásra visszautalja-e az előterjesztőnek.

(5) Az általános vita lezárásáig az előterjesztő a törvényjavaslatot visszavonhatja, vagy átdolgozásra visszakeresheti.

41. § (1) A képviselő a törvényjavaslat módosítására vonatkozó javaslatát írásban - indokolással ellátva - az Országgyűlés elnökéhez nyújtja be, aki azt véleményezésre kiadja az illetékes bizottságnak. Javaslata megvitatásán, a bizottság ülésén a képviselőnek részt kell vennie.

(2) Az általános vitában a képviselő az Országgyűlés ülésén is nyújthat be módosító javaslatot. A módosító javaslatot az elnök véleményezésre kiadja az illetékes bizottságnak. A bizottság ülésére a képviselőt és a törvényjavaslat betervezőjét meg kell hívni. Az elnök a bizottság ülésének, s a bizottság által kezdeményezett és kiosztott módosító javaslatoknak a képviselők által történő tanulmányozásának idejére az Országgyűlés ülését felfüggeszti.

(3) A részletes vitában csak a korábban benyújtott módosító javaslathoz kapcsolódóan lehet módosító javaslatot betervezni. Ilyen módosító javaslat esetén az illetékes bizottság elnökének javaslatára az Országgyűlés dönt arról, hogy kiadja-e a javaslatot az illetékes bizottságnak véleményezésre.

(4) Ha a bizottság vagy a képviselő módosító javaslatának az állami költségvetésre jelentős kihatása van, a javaslatot véleményezésre a terv- és költségvetési bizottságnak is ki kell adni.

(5) A bizottság a képviselői módosító javaslatokat értékeli és állást foglal, hogy azokat támogatja-e vagy sem. A bizottság előadója a bizottság javaslatának ismertetése során összefoglalóan tájékoztatja az Országgyűlést a

javaslatok megvitatásáról. A bizottság írásban terjeszti az Országgyűlés elé a módosító javaslatát, valamint a képviselői javaslattal kapcsolatos véleményét.

(6) A képviselő a módosító javaslatát az Országgyűlés ülésén a vita bezárásáig megváltoztathatja és a szavazás megkezdéséig bármikor visszavonhatja.

(7) Ha a képviselő a módosító javaslatát megváltoztatja, az elnök azt újabb javaslatként véleményezésre kiadja az illetékes bizottságnak.

(8) A programok bizottsági tárgyalására és a módosító javaslatok benyújtására a törvényjavaslatokra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

42. § (1) Szólásra az elnöknel a vita megkezdése előtt kell jelentkezni. Az elnök határozza meg a hozzászólók sorrendjét.

(2) A vita közben újabb felszólalónak vagy ismételt felszólalásra az elnök adhat engedélyt. Ha az elnök az engedélyt megtagadja, a képviselő az Országgyűléstől kérheti a felszólalás engedélyezését. Az Országgyűlés e tárgyban vita nélkül határoz.

(3) A vita közben, korábbi felszólalással kapcsolatos észrevétel céljából bármelyik képviselő kétperces hozzászólásra kérhet szót. E felszólalásra az elnök adja meg a szót.

(4) A Minisztertanács tagjai, az államtitkárok, valamint az előkészítésben részt vevő bizottságok elnökei (titkárai) és előadói a határozathozatal előtt bármikor felszólalhatnak.

43. § (1) Rendkívüli ügyben napirend előtt bármelyik képviselő kérhet felszólalásra engedélyt. Ha az elnök az engedélyt megtagadja, a képviselő kérésére e tárgyon az Országgyűlés vita nélkül határoz.

(2) A tárgyalat napirendet érintő ügyrendi kérdésben bármelyik képviselő bármikor szót kérhet. Az ügyrendi javaslatok felett az Országgyűlés vita nélkül határoz.

44. § Az elnök rendre utasíthatja azt, aki az Országgyűléshez méltatlan magatartást tanúsít. A rendreutasított felszólalótól a szót megvonhatja, és szükség esetén javaslatot tehet az Országgyűlésnek a folyó ülésből való kizárására. E javaslat felett az Országgyűlés vita nélkül határoz.

45. § (1) Az elnök vagy bármelyik képviselő javaslatára az Országgyűlés megszabhatja a hozzászólások időtartamát. E kérdésben az Országgyűlés vita nélkül határoz.

(2) Az elnök vagy bármelyik képviselő javasolhatja a vita bezárását. Az Országgyűlés e kérdésben vita nélkül határoz. Részletes tárgyalás esetén ez az indítvány csak a tárgyalás alatt álló résszel kapcsolatos vitára vonatkozhat.

46. § (1) Az Országgyűlés - az 5. § (5) bekezdésében, a 6. § (1) bekezdésében, a 7. §-ban, a 8. §-ban és a 9. §-ban foglalt kivételekkel - minden más kérdésben nyílt szavazással határoz. Bármelyik képviselő indítványozhatja mind titkos, mind név szerinti szavazás tartását. E tárgyban az Országgyűlés vita nélkül határoz. Név szerinti szavazást kell elrendelni legalább 50 képviselő írásbeli indítványára.

(2) A nyílt szavazás kézfelemeléssel, vagy szavazatszámoló gép alkalmazásával történik. Ha a szavazás kézfelemeléssel történik, az elnök köteles a szavazatokat megszámláltatni. Kétség esetén a szavazást kézfelemeléssel kell megismételni.

(3) A titkos szavazás szavazólappal történik.

(4) A név szerinti szavazás esetén a jegyző ABC sorrendben felolvassa a képviselők névsorát. A képviselők „igen”, „nem”, „tartózkodom” nyilatkozattal szavaznak. A jegyző a szavazást a névsoron feltünteti, a szavazatokat összeszámolja és a szavazás eredményét - névsorral együtt - átadja az elnöknek. A szavazás eredményét az elnök hirdeti ki. A névsort a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

(5) Az Országgyűlés először a beterjesztett törvényjavaslatnak a módosító javaslatok által érintett rendelkezései felett szavaz, ezután a törvényjavaslat egészéről.

(6) Ha módosító javaslatot terjesztettek az Országgyűlés elé, először arról kell szavazni.

(7) Az egyes módosító javaslatok felett a szavazás külön-külön történik.

47. § (1) Az Országgyűlés határozatait a jelenlévő képviselők (26. §) több mint felének „igen” szavazatával hozza.

(2) Az Alkotmány megváltoztatásához az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges [A. 24. § (3) bek.].

(3) Az elnök csak szavazategyenlőség esetén szavaz. Titkos szavazásnál szavazategyenlőség esetén a szavazást meg kell ismételni.

48. § (1) Az Országgyűlés tanácskozásairól és határozatairól összefoglaló és szó szerinti jegyzőkönyvet kell vezetni.

(2) A jegyzőkönyveket az elnök és a soros jegyzők írják alá.

(3) A felolvasott iratokat az összefoglaló jegyzőkönyvhöz eredetiben mellékelni kell.

49. § (1) A szó szerinti jegyzőkönyv elkészítéséről az Országgyűlés elnöke gondoskodik.

(2) A szó szerinti jegyzőkönyvbe az ülésen elhangzott minden nyilatkozatot, felszólalást és közbeszólást fel kell venni.

(3) A szó szerinti jegyzőkönyvet az ülést követő huszonegy napon belül kinyomtatva ki kell adni az országgyűlési képviselőknek, a Minisztertanács tagjainak, az államtitkároknak, a Legfelsőbb Bíróság elnökének, a legfőbb ügyésznek, valamint az Alkotmányjogi Tanács nem képviselő tagjainak.

(4) A képviselő vagy más felszólaló írásban kérheti az Országgyűlés elnökénél a szó szerinti jegyzőkönyvbe felvett felszólalása téves szövegének kiigazítását. E kérdésben, az elnök bejelentése alapján, az Országgyűlés a legközelebbi ülésen vita nélkül határoz.

50. § Az Országgyűlés ülései általában nyilvánosak (A. 23. §).

51. § (1) Rendkívüli esetben az Országgyűlés elhatározhatja zárt ülés tartását (A. 23. §).

(2) Az Országgyűlés a tanácskozások során az elnök javaslatára - a rendkívüli eset indoklásával - zárt ülés tartását rendelheti el. E kérdésben az Országgyűlés vita nélkül határoz.

(3) A zárt ülés elrendelését az elnökhöz írásban beadott indítványával - a rendkívüli eset indoklásával - 50 képviselő is indítványozhatja. Az Országgyűlés e tárgyban vita nélkül határoz.

(4) Az Országgyűlés zárt ülést tart, ha azt az Elnöki Tanács vagy a Minisztertanács az államtitok védelme érdekében indítványozza.

(5) Nem lehet zárt ülést elrendelni a határozathozatal idejére, ha a napirend tárgyalása nyilvános ülésen történt.

(6) A zárt ülésről készült jegyzőkönyvet az Országgyűlés elnöke titkos iratként kezeli.

52. § (1) A nyilvános ülésen a hallgatóság - ideértve a tömegtájékoztatói eszközök képviselőit is - csak a karzat kijelölt helyein foglalhat helyet és tetszést, vagy nem tetszést nem nyilváníthat.

(2) A rend és a csend megzavarása esetén az elnök az illető karzat hallgatóságát vagy az egész hallgatóságot az ülésről kiutasíthatja.

(3) A zárt ülésen a képviselők, a Minisztertanács tagjai és a tanácskozási joggal meghívottak vehetnek részt.

53. § Az Országgyűlés által elfogadott törvényt az Országgyűlés elnöke és a soros jegyzők írják alá. A törvény kihirdetéséről az Országgyűlés elnöke gondoskodik.

54. § Az Országgyűlés elrendelheti határozatának a hivatalos lapban való közzétételét. A közzétételre kerülő határozatokat az elnök és a soros jegyzők írják alá. E határozatok közzétételéről az Országgyűlés elnöke gondoskodik.

VI.

Az interpelláció, kérdés

55. § (1) Az Elnöki Tanácshoz, a Minisztertanácshoz, a Minisztertanács bármely tagjához, az államtitkárokhoz, a Legfelsőbb Bíróság elnökéhez és a legfőbb ügyészhez a feladatkörükbe tartozó minden ügyben bármelyik képviselő interpellációt intézhet.

(2) Az interpellációt és az ezzel kapcsolatos rövid tényleírást legkésőbb az ülés előtt három nappal az Országgyűlés elnökénél kell benyújtani.

(3) Az elnök az interpellációt megküldi az interpellátnak a kérdés megvizsgálása és a válasz előkészítése céljából.

56. § (1) Az elnök minden ülés elején az Országgyűlésnek bejelenti a beterjesztett interpellációkat.

(2) Az Országgyűlés megállapítja az interpelláció elmondásának napját. Erről az interpelláló képviselőt és az interpellálat értesíteni kell.

(3) Az interpelláció elmondásának időpontját úgy kell megállapítani, hogy arra a választ lehetőleg a folyó ülés alatt meg lehessen adni.

(4) Ha az interpelláló képviselő a megjelölt időpontban nincs jelen, az interpellációt elnapoltnak kell tekinteni.

57. § (1) Minden interpellációra az Országgyűlés ülésén kell választ adni, vagy az interpelláció elmondása után, vagy az ülés más ülésén.

(2) Az interpellátnak, indokolt esetben, kivételesen joga van ahhoz, hogy a választ harminc napon belül írásban közölje az interpelláló képviselővel és az Országgyűlés elnökével.

(3) Az interpelláló kérésére az Országgyűlés kimondhatja az interpelláció sürgősségét: ebben az esetben az interpellálat még azon az ülésnapon vagy az ülésnapot követő ülésnapján köteles választ adni.

(4) Válasz után - az írásban adott válasz esetében is - az interpelláló képviselőnek viszontválaszra van joga, amely után az Országgyűlés dönt, hogy a választ elfogadja-e.

(5) Ha az Országgyűlés a választ nem fogadta el, az interpellációt az illetékes bizottságnak (bizottságoknak) vagy erre a célra létrehozott bizottságnak kell kiadni. Az interpelláció tárgyalását az Országgyűlés a bizottsági jelentés alapján legkésőbb a következő ülésnapon napirendre tűzi.

58. § (1) A képviselők az 55. § (1) bekezdésében meghatározott szervektől és tisztségviselőktől az Országgyűlés ülésén közérdekű ügyben felvilágosítást kérhetnek (kérdés).

(2) A kérdést írásban az ülészak tárgysorozatának megállapításáig az Országgyűlés elnökénél kell benyújtani. Az elnök a benyújtott kérdést az ülés elején az Országgyűlésnek bejelenti.

(3) A kérdező a folyó ülészakon köteles felvilágosítást adni. A képviselő viszontválaszra nem jogosult, az Országgyűlés az adott felvilágosítás felett nem szavaz.

VII.

A bizottságok működésének alapelvei

59. § (1) A bizottságok üléseit a bizottságok elnökei hívják össze.

(2) A bizottságok tagjaik sorából albizottságokat alakíthatnak. Az albizottságok a bizottságok előkészítő szervei.

(3) A bizottságok tárgyalásukra szakértőket hívhatnak meg. Szakértők meghívására a képviselők is javaslatot tehetnek, a javaslatról a bizottság dönt. A jelenlévők a bizottságok ülésén tudomásukra jutott államtitkot és szolgálati titkot kötelesek megőrizni.

(4) A bizottságok abban az időben is működnek, amikor az Országgyűlés nem ülésezik.

(5) A bizottságok határozatképességéhez a bizottság tagjai legalább felének jelenléte szükséges; határozataikat szótöbbséggel hozzák.

(6) A bizottságok munkáját a bizottság elnöke vezeti, összefoglalja és szavazásra bocsátja a képviselők javaslatait és kimondja a bizottság határozatát. A tanácskozás jegyzőkönyvét aláírja. Az elnököt akadályoztatása esetén a bizottság titkára helyettesíti.

(7) A bizottságok tevékenységük részletes szabályait az Országgyűlés házszabályaiban meghatározott keretek között maguk dolgozzák ki.

60. § (1) Az állandó bizottságok azonos jogokkal és köteleességekkel rendelkeznek.

(2) A bizottságok a feladatkörüket átfedő ügyekben közösen is eljárhatnak és együttes határozatot hozhatnak.

(3) A törvényjavaslat tárgyalását a tárgy szerinti illetékes bizottság, valamint a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság készíti elő, illetőleg véleményezi.

(4) Az állami költségvetésről és végrehajtásáról, valamint a népgazdasági tervről szóló törvényjavaslatot minden bizottság külön véleményezi. A bizottságok véleményét a terv- és költségvetési bizottság foglalja össze; és terjeszti az Országgyűlés elé.

(5) A bizottságok elhatározhatják, hogy a (4) bekezdésben felsorolt törvényjavaslatok esetében, ha az összefoglaló véleménnyel nem értenek egyet, külön véleményüket (javaslatukat) közvetlenül az Országgyűlés elé terjesztik.

61. § (1) Az állandó bizottságok ülésén az Elnöki Tanács elnöke, az Országgyűlés elnöke és a Minisztertanács illetékes tagja tanácskozási joggal részt vehet. Az ülés összehívásával egyidejűleg értesíteni kell az Elnöki Tanács elnökét, az Országgyűlés elnökét és a Minisztertanács tárgy szerint érintett tagját az ülés idejéről és napirendjéről.

(2) A bizottság kívánságára a Minisztertanács tárgy szerint érintett tagja, valamint az államtitkár a bizottság ülésén megjelenni és a szükséges felvilágosítást megadni köteles.

(3) Az állandó bizottságok és az Országgyűlés által választott ideiglenes bizottságok ülései a képviselők számára nyilvánosak.

(4) Az államtitkok védelme érdekében az Elnöki Tanács elnöke, az Országgyűlés elnöke, a Minisztertanács tagjai, az államtitkárok vagy a bizottság elnökének javaslatára a bizottság zárt ülést tart. A bizottság bármely tagja is javasolhatja a zárt ülés tartását. A bizottság zárt ülésén a bizottság tagjai és a meghívott előadók vehetnek részt. A zárt ülésre benyújtott előterjesztést és az ülésről készült jegyzőkönyvet titkos iratként, az elhangzottakat pedig belső tájékoztatásként kell kezelni.

62. § (1) Az Országgyűlés elnöke a mentelmi jog felfüggesztése iránti megkereséseket, a mentelmi jog megsértésére vonatkozó, valamint az összeférhetetlenségi bejelentéseket haladéktalanul köteles átadni a mentelmi és összeférhetetlenségi bizottsághoz. Ezt az Országgyűlés legközelebbi ülésén be kell jelenteni.

(2) A bizottság elnöke a mentelmi és összeférhetetlenségi ügy tárgyalásáról, idejéről és helyéről köteles az érdekelt képviselőt értesíteni. A megjelent képviselőt kérésére meg kell hallgatni.

(3) A mentelmi és összeférhetetlenségi ügyekben - a bizottság javaslatára - kizárólag az Országgyűlés dönthet.

(4) A mentelmi és összeférhetetlenségi bizottság zárt ülésen tárgyal.

VIII.

Az Alkotmányjogi Tanács működése

63. § (1) Az Alkotmányjogi Tanács (a továbbiakban: Tanács) szükség szerint tart ülést.

(2) A Tanács működésével összefüggő feladatok ellátását a Tanács elnöke irányítja.

(3) A Tanács elnökét akadályoztatása esetén a Tanács titkára, illetőleg annak akadályoztatása esetén a Tanácsnak az elnök által megbízott tagja helyettesíti, aki ilyenkor az elnök jogkörében jár el.

64. § (1) A Tanács elnöke a Tanács bármely tagját megbízhatja egyes feladatok előkészítésével és ebből a célból a Tanács tagjaiból bizottságot is alakíthat, szakértőt vehet igénybe, állami és társadalmi szerveket kérhet fel közreműködésre.

(2) Az indítványban kifogásolt jogszabály vagy jogi iránymutatás kibocsátójának lehetőséget kell adni arra, hogy az indítványt megismerje, észrevételeit tegyen. Az indítványozóval a választ közölni kell.

65. § (1) A Tanács ülése nem nyilvános.

(2) A Tanács ülésén, annak tagjain kívül, az állandó meghívottak - akadályoztatásuk esetén helyettesük - és a Tanács elnöke által az adott ülésre vagy a napirendi pont tárgyalására meghívott személyek vehetnek részt tanácskozási joggal.

(3) Ha a Tanács valamely jogszabály vagy jogi iránymutatás alkotmányellenességével kapcsolatos indítványt érdemben tárgyal, a Tanács elnöke az indítványozót, valamint a jogszabályt, illetőleg a jogi iránymutatást kibocsátó szerv vezetőjét az ügy tárgyalására meghívja.

66. § A Tanács ülésén az ügy előadója ismerteti az ügyet és az előkészítés eredményét. A Tanács a vitát követően meghozza határozatát. Ha az ügy bonyolultsága indokolja, az elnök külön időpontot tűzhet ki a határozat meghozatalára.

67. § (1) Ha jogszabály vagy jogi iránymutatás nem alkotmányellenes, a Tanács ezt a határozatában megállapítja.

(2) A Tanács az eljárást megszünteti, ha az előkészítés vagy a tárgyalás során olyan jogszabályi vagy egyéb változás következett be, amely az indítvány feletti érdemi döntést szükségtelenné teszi.

(3) Alkotmányellenesség megállapítása esetén a Tanács a jogszabályt vagy jogi iránymutatást kibocsátó szervhez megküldött határozatában (felfüggesztő határozatában) határidőt jelöl meg a kifogásolt jogszabály vagy jogi iránymutatás felülvizsgálatára, illetőleg új jogszabály vagy jogi iránymutatás kibocsátására.

(4) Ha a jogszabály vagy jogi iránymutatás kibocsátója a megadott határidőben nem intézkedik, a Tanács az intézkedésre jogosult felettes szervhez fordul.

(5) A Tanács a határozatát megindokolja.

(6) A Tanács határozatát a Tanács elnöke és titkára írja alá.

68. § (1) Ha a Tanács az Országgyűléshez fordul, a határozatot a Tanács elnöke az Országgyűlés elnökéhez küldi meg, egyúttal közli a Tanács véleményét az alkotmányellenesség megszüntetése végett szükségesnek tartott intézkedésről.

(2) Az alkotmányellenesség kérdésében az Országgyűlés dönt.

69. § A Tanács az Országgyűlés házszabályában foglalt keretek között maga határozza meg tevékenységének részletes szabályait.

IX.

Az Országgyűlés Irodája

70. § (1) Az Országgyűlésnek és az Országgyűlés elnökének hivatali szerve az Országgyűlés Irodája, amely közvetlenül az elnöknek van alárendelve.

(2) Az Országgyűlés Irodája az elnök utasítása szerint ellátja az Országgyűlés ügyvitelét és megad minden szervezési és technikai segítséget a bizottságoknak, az Alkotmányjogi Tanácsnak és a képviselőknek feladataik teljesítéséhez.

X.

Záró rendelkezések

71. § (1) A házszabály a kihirdetése napján lép hatályba.
(2) A házszabályt a hivatalos lapban közzé kell tenni.”

Melléklet az Országgyűlés házszabályai 5. §-a (6) bekezdéséhez és 10. §-ához.

ESKÜSZÖVEG

Én .....esküszöm, hogy hazámhoz: a Magyar Népköztársasághoz, annak népéhez hű leszek; az Alkotmányt és az alkotmányos jogszabályokat megtartom; az állami és szolgálati titkot megőrzöm; ..... megbízásomhoz híven, lelkiismeretesen, a nép érdekeinek megfelelően járok el, és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a Magyar Népköztársaság fejlődését előmozdítsam.
Budapest, 19... évi ..... hó..... napján

.....
aláírás